

Рой Тетяна,
викладачка Комунального закладу
«Художня школа Краматорської міської
ради» (м. Краматорськ)

РОЗВИТОК ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ У ДІТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

***Анотація.** Стаття пропонує заглибитися у світ творчості та уяви, щоб розкрити потенціал молодших учнів. У статті досліджується вплив мистецької діяльності на когнітивний розвиток, демонструючи, як заняття малюванням, скульптурою та іншими формами мистецтва стимулюють творче мислення та сприяють розвитку візуально-просторового сприйняття. Стаття відкриває шляхи для учительської творчості й надихає на нові підходи до викладання мистецтва, а також розвитку унікальних здібностей у кожної дитини. Результати дослідження підкреслюють важливість інтеграції образотворчих занять у навчальний процес для стимулювання креативного потенціалу маленьких митців. Ця стаття є кроком до збагачення освітнього середовища та розвитку комплексної освіти, спрямованої на розкриття унікальності кожної дитини через мистецьку експресію.*

***Ключові слова:** розвиток, образне мислення, образотворче мистецтво, креативне мислення, інтеграція навчання, унікальні здібності, освітнє середовище.*

Актуальність теми полягає в тому, що образне мислення впливає на креативний розвиток особистості та є важливою складовою пізнавального процесу у дітей. Вивчення цієї теми дозволяє краще зрозуміти, які методи та підходи до навчання мистецтва сприяють розвитку уяви, творчих здібностей та креативного мислення у молодшого шкільного віку. Розвиток образного мислення у дітей важливий не лише для формування художнього смаку та

таланту, але й для розвитку комплексу пізнавальних функцій, що впливають на їхній загальний когнітивний розвиток. Така тема викликає особливий інтерес, оскільки вона дає можливість глибше вивчати важливий аспект дитячої психології та методику впливу на творчий потенціал молодших поколінь.

Образотворче мистецтво відіграє важливу роль у розвитку дитячого образного мислення та творчих здібностей. Заняття з малювання, скульптури та інших видів образотворчої діяльності сприяють формуванню у дітей уяви, візуально-просторового сприйняття та креативного мислення. Ця стаття присвячена дослідженню вплива занять з образотворчого мистецтва на психічний розвиток дітей, розкриваючи ключові аспекти цього процесу та пропонуючи практичні рекомендації для педагогів та батьків.

Плідна робота таких видатних українських вчених, як І. Зязюн, Л. Любарська, Л. Масол, О. Рудницька, Г. Сотська, Г. Шевченко, Н. Фоміна та інших дала нам глибоке розуміння тенденцій розвитку загальної художньо-мистецької освіти в Україні.

Освітня система України має зосередитися на розкритті потенціалу талановитих та обдарованих дітей. Саме середня школа закладає фундамент для розвитку гармонійного та обдарованого нового покоління. Тому одним із пріоритетних завдань школи стає стимулювання пізнавальної активності учнів, що, в свою чергу, потребує розвитку мислення загалом та його окремих видів, зокрема образного.

Один із розділів загальної психології, а саме психологія мистецтва, зосереджується на дослідженні образного мислення [5]. Але що взагалі означає цей термін? А. Гусенко зазначала, що мислення – це унікальна людська здатність пізнавати світ, яка виходить за рамки простого сприйняття. Цей складний процес опосередковано відтворює дійсність, узагальнюючи та роблячи висновки з інформації, яку ми отримуємо. На відміну від тварин, які сприймають світ лише через органи чуття, людське мислення необмежене безпосереднім досвідом. Завдяки другій сигнальній

системі, мові, ми можемо оперувати абстрактними поняттями, узагальнювати та робити висновки. Будь-яка форма мислення, будь-то уява, логічні міркування чи творчість, обов'язково втілюється в словах. Мова стає інструментом, який дозволяє нам не лише пізнавати світ, але й ділитися своїми думками та знаннями з іншими людьми [1, с. 3].

Питання розвитку дитини, зокрема її образного мислення, привертають увагу науковців з усього світу. Цей інтерес не випадковий, адже молодший шкільний вік визнаний періодом інтенсивного розвитку, що включає не лише фізичні та психічні аспекти, але й формування моральних цінностей. Цей час стає фундаментом для подальшого розвитку та здоров'я дитини [1, с. 4].

А. Гусенко у своїй роботі звертала увагу на те, що саме на уроках образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти діти розкривають свій творчий потенціал та вчаться цінувати красу. Авторка переконливо доводить, що аби зробити ці уроки цікавими, важливо розвивати в учнів емоційно-творче ставлення до роботи. Це допоможе їм з радістю очікувати на нові завдання та з радістю ділитися своїми думками та баченням світу [1, с. 23].

Професор О. Рудницька чітко окреслила відмінність вивчення мистецьких дисциплін від інших шкільних предметів. Вона зазначала, що мистецтво не просто дає знання, а вдосконалює здатність бачити, відчувати та споглядати. Мистецькі твори звертаються до сенсорної сфери дитини, її емоцій та почуттів, на відміну від інших дисциплін, які орієнтовані переважно на логічне мислення [2, с. 38].

Важливим досягненням сучасної шкільної освіти вважається розроблена Л. Масол нова структура освітньої галузі «Мистецтво» («Естетична культура»). Ця система охоплює всі роки навчання дитини в школі та ґрунтується на цілісному підході, який поєднує раціонально-логічні та емоційно-образні компоненти освіти [3, с. 12].

Отже, є всі підстави зробити такий висновок: розвиток образного

мислення у дітей на заняттях з образотворчого мистецтва є надзвичайно важливим аспектом їхнього когнітивного, емоційного та творчого розвитку. Вивчення та практика образотворчих навичок сприяють не лише формуванню художнього смаку та розвитку творчого потенціалу, але й впливають на усі пізнавальні процеси та загальний розвиток особистості дитини. Посилення уваги на цьому аспекті навчання може сприяти не лише розширенню знань у галузі мистецтва, але й сприяти розвитку креативного мислення, уяви та здатності до аналізу та вирішення проблем. Таким чином, педагогічна та психологічна практика, спрямована на розвиток образного мислення через образотворче мистецтво, має великий потенціал для покращення навчального процесу та збагачення внутрішнього світу кожної дитини [4].

Список використаних джерел

1. Гусенко А. А. Розвиток образного мислення молодших школярів на уроках образотворчого мистецтва : магістер. робота; науковий керівник С. Ф. Бобровицька. Суми : СумДПУім. А. С. Макаренка, 2021. 62 с.
2. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей : Навчальний посібник. К. : Кондор, 2006. 200 с.
3. Масол Л. Концепція загальної мистецької освіти. *Мистецтво і освіта*, 2004. Вип. №1. С. 7.
4. Мистецтво у розвитку особистості : Монографія. За ред., передмова та післямова Н. Г. Ничкало. Чернівці : Зелена Буковина, 2006. 224 с.
5. Пасічник І. Д., Каламаж Р. В. Психологія мислення. Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. 560 с.

Рощупкін Олексій,
культурний організатор, керівник гуртка
Полтавського обласного центру
естетичного виховання
учнівської молоді (м. Полтава)